

HJÄRNKOLL 2024, FRÅGOR

Omgång 1

1. Vilket är Italiens landsnummer, som på italienska heter "trentanove"?

Svar: 39

2. Familjen Simpsons hemstad och staden i Ohio där Trump under hösten påstod att husdjur blir uppätta av invandrare. Vad heter staden?

Svar: Springfield

(Påståenden om att migranterna i staden äter upp lokalbefolkningens husdjur fick ännu större spridning efter att Donald Trump och även hans vicepresident JD Vance hävdade detta. Senare gick en kvinna ut och erkände att hon spridit dessa rykten, men denna uppfattning lever trots detta seglivat vidare på många håll ...)

3. Vad är det som smälter på Salvador Dalís målning "La persistencia de la memoria"?

Svar: Klockor, fyra stycken

(Dalís troligen mest kända målning, som oftast kallas "Minnets envishet" på svenska.)

4. Nederländske Max Verstappen blev världsmästare 2021, 2022 och 2023. Och sporten vi söker är ...?

Svar: Formel 1

(Racing ger rätt, då det är själva sporten. Motorsport ger inte rätt, då det innefattar väldigt mycket mer.)

5. Förutom gitarr, vilket instrument förknippas den belgiske jazzmusikern Toots Thielemans framförallt med?

Svar: Munspel

6. Vad heter Perus nationalrätt, en fiskrätt med limemarinad som är vanlig i hela Sydamerika och även runtom i världen?

Svar: Ceviche (uttalas ungefär sevitje)

7. Vad heter första delen av Dantes "Den gudomliga komedin", där han skriver om helvetets nio kretsar?

Svar: Inferno
(”Skärselden” och ”Paradiset” heter de andra två delarna.)

8. Vad blir $0,25/0,25$?

Svar: 1

9. På vilket språk kan man ursäkta sig genom att säga ”sumimasen”?

Svar: Japanska

10. Från vilket land kommer företaget bakom läkemedel som Ozempic och Rybelsus, de omtalade diabetesmedicinerna som även har en dramatisk effekt på viktnedgång?

Svar: Danmark
(Novo Nordisk heter företaget och den aktiva substansen i dessa läkemedel kallas semaglutid.)

11. Karl den store var frankisk kung, langobardisk kung och även romersk kejsare. Han kröntes som kejsare ett år som är ett jämnt hundratal – vilket?

Svar: 800 (e.Kr.)

12. Landslags-skidskytten och sexfaldiga VM-medaljören Linn har gift sig och bytt efternamn till Gestblom. Vad hette hon förut?

Svar: Persson

13. Vilken världsberömd författare romandebuterade 1926 med "Vårflod", vars engelska titel är "The Torrents of Spring"?

Svar: Ernest Hemingway (Det är kanske hans mest okända roman, som utkom samma år som den mer omtalade "Och solen har sin gång".)

14. Indien är faktiskt inte världens mest hinduistiska land, om man räknar andel av befolkningen. Vilket land är det som leder den ligan?

Svar: Nepal
(Drygt 81 % av nepaleserna är hinduer och i Indien är knappt 80 % hinduer.)

15. Vilket slags pronomen är ordet "sig"?

Svar: Reflexivt
(Reflexiva pronomen syftar tillbaka på subjektet i samma sats, t.ex. "Hon klär på sig".)

16. Ligger Mosel-dalen i norra, södra, östra, västra eller mittersta Tyskland?

Svar: Västra (vid gränsen till Frankrike och Luxemburg)

Omgång 2

17. En del gin, en del röd vermouth och en del Campari, garnerad med apelsinskal. Vad heter denna cocktaildrink?

Svar: Negroni (Den är lik, men inte densamma som, drinken Americano)

18. Vad heter diamanten man ska hitta i sällskapsspelet "Den försvunna diamanten", ett namn som även är ett äldre och alternativt namn på själva spelet?

Svar: Afrikas stjärna
(Den riktiga diamanten som kallas så är Cullinandiamanten, som hittades 1905 i Sydafrika, och som är den största rådiamant som någonsin har hittats. Det största stycket sitter idag i Edvard VII:s spira och är en del av de brittiska riksregalierna.)

19. 1990-talets stora brittiska rockband Oasis har återförenats efter många år och ska åka ut på en turné 2025. Vad heter gruppens inte längre trötande brödrapar i efternamn?

Svar: Gallagher (Liam och Noel i förnamn)

20. "Herr" eller "min herre" på franska uttalas som ni vet ungefär "möss-jö" eller "miss-jö". Men hur stavas det?

Svar: Monsieur

21. Hur många minusgrader är det enda gradantal som är exakt samma på Celsius och Fahrenheits temperaturskala?

Svar: -40

22. Att Indien, Kina och USA är världens tre folkrikaste länder vet ni kanske, men frågan är – vilka hamnar närmast utanför prispallen, med drygt 280 miljoner invånare?

Svar: Indonesien

23. Vilken svensk diktare är mannen bakom strofen "Jag längtar marken, jag längtar stenarna där barn jag lekt"?

Svar: Verner von Heidenstam (Från "Ensamhetens tankar")

24. Vilken film var det som Olof och Lisbeth Palme såg på biografen Grand på Sveavägen i Stockholm den ödesdigra februarikvällen 1986?

Svar: Bröderna Mozart (Guldbagge-belönad film av Suzanne Osten)

Omgång 3

25. "Svennis", eller Sven-Göran Eriksson, gick bort nyligen. Han tränade fyra olika italienska lag under karriären, men vann bara ligan med ett av dem. Vilket?

Svar: Lazio (2000 skedde det.)

26. Vad är tiamin och niacin?

Svar: Vitaminer (de kallas också Vitamin B1 och B3/nikotinsyra)

27. Den här staden grundades på 600-talet f.Kr under namnet Byzantion och det var den mest besökta staden i världen 2023. Vad heter staden idag?

Svar: Istanbul

28. Vad kallades trion Anders Zorn, Bruno Liljefors och Carl Larsson med ett gemensamt namn?

Svar: ABC-målarna (eller ABC-konstnärerna), vilket bildades av deras förnamns initialbokstäver

29. På 1950-talet kom handväskan 2.55, som var banbrytande eftersom den hade en metallkedja som axelrem, så att kvinnorna inte längre behövde bära handväskan i handen. Vem var designern bakom denna väska?

Svar: Coco Chanel
(Namnet 2.55 kom från lanseringsdatumet för väskan.)

30. Vilken bokklassiker, ofta omnämnd även i vår samtid, inleds med meningen "Det var en klar kall aprildag, och klockorna visade tretton"?

Svar: 1984, av George Orwell
(En bok som ju ofta tas upp när man talar om övervakningssamhället i våra dagar.)

31. Vad är man rädd för om man lider av hypnofobi?

Svar: Att somna
(”Sömn” ger också rätt.)

32. Vad innebär en alkalisk lösning om man talar om pH-värde?

Svar: Det är en lösning som har ett pH-värde högre än 7
(Det kan även kallas basisk lösning.)

33. Vad innebär ordet prompta, som var med i Nyordslistan 2023?

Svar: Att skriva en (text-) instruktion till en AI-tjänst (Snarlika svar bör ge rätt.)

34. Ett av världens mest sålda album genom tiderna släpptes 1977 och innehåller låtar som "Dreams", "Go Your Own Way" och "Don't Stop". Vad heter albumet?

Svar: Rumours (Och gruppen bakom det är Fleetwood Mac.)

35. Amerikanen med det nordiskt klingande namnet Jonas Salk är mest känd för att ha utvecklat vaccin mot en sjukdom som var väldigt utbredd under första halvan av 1900-talet. Vilken är sjukdomen?

Svar: Polio (1955 utvecklade han detta vaccin, som han inte patenterade för att det skulle få maximal spridning.)

36. Hur många gånger kastar du klotet i en bowlingserie om du bara gör strikar och får maximala 300 poäng?

Svar: 12 gånger
(En gång per omgång de första nio rutorna och sedan tre gånger i sista rutan)

37. Minns du rövarspråket? Hur säger och skriver man ordet "rövarspråket" på rövarspråket?

Svar: Rorövovarorsospoporåkoketot

38. Hur många timmars tidsskillnad är det mellan USA:s östkust och västkust, ej räknat Alaska och Hawaii?

Svar: Tre timmar (Dock är det fyra timmars skillnad mellan östkusten och Alaska och fem timmar mellan östkusten och Hawaii.)

39. Alfa, beta, gamma, delta ... Men vad heter det grekiska alfabetets femte bokstav?

Svar: Epsilon (ser ut som vårt E)

40. Vilken veckodag startade börskraschen på Wall Street 1929?

Svar: Torsdag ("Svarta torsdagen" 24 oktober 1929 inleddes kraschen som blev starten till "den stora depressionen".)

Övriga frågor

41. "När lammen tystnar" gav både Anthony Hopkins och Jodie Foster varsin Oscar-statyett, men vem regisserade filmen, vilket han också vann en Oscar för?

Svar: Jonathan Demme (Filmen är en av få filmer som har vunnit alla de fem "stora" priserna – bästa manliga huvudroll, bästa kvinnliga huvudroll, bästa regi, bästa film och bästa manus. Den sistnämnda var "bästa manus efter förlaga", då filmen bygger på Thomas Harris roman med samma namn.)

42. På vilken nöjesinrättning i Sverige kan man besöka, men inte bo på, spökhotellet Gasten?

Svar: Liseberg

43. Vad såg dagens ljus i maj 2003, ägs av Microsoft och är världens största yrkesrelaterade nätverk på Internet?

Svar: LinkedIn

44. Vad blev Marcus Wandt tredje svensk att göra i januari 2024?

Svar: Åka upp i rymden (De två tidigare är Christer Fuglesang och Jessica Weir.)

45. Vem har skrivit om journalisten Annika Bengtzon?

Svar: Liza Marklund (11 böcker om Annika Bengtzon är utgivna hittills, med "Järnblod" från 2015 som den senaste.)

46. Från vilken stad kom Gert Fredriksson, Sveriges mesta OS-guldmedaljör genom tiderna?

Svar: Nyköping (Han har 8 OS-medaljer, varav 6 guld)

47. Vad heter maträtten som norrländska Ragnhild Nilsson skapade för omkring 45 år sedan och som består av djupfrost kött, oftast älg, som ugnsteks på låg värme?

Svar: Tjälknöl
(Rätten har utsetts till Medelpads landskapsrätt två gånger.)

48. Numera oftast kallat ”ensamrad”, men vad är den mer ofina termen för en isolerad rad sist eller först på en sida i en bok eller tidning?

Svar: Horunge
(Den termen är belagd till 1823, men från och med 2016 rekommenderar Språkrådet istället ”ensamrad” för att beteckna denna typografiska styggelse.)

49. Vem sköts ihjäl av Mark Chapman?

Svar: John Lennon (utanför Lennons bostad i New York, 8 december 1980)

50. De fyra strängarna på en elbas är stämde i tonerna E, A, D och ...?

Svar: G

51. I vilken lekfull och obskyr sport tävlar man i lag, man och kvinna, och en viktig regel är att kvinnan måste väga minst 49 kilo?

Svar: Kärringkånk (Väger ”kärningen” mindre måste hon tyngas ner av en ryggsäck för att uppnå rätt vikt. I VM är förstapriset kvinnans vikt i öl.)

52. Mannen bakom låtar som ”Me and Bobby McGee” och ”Help Me Make It Through the Night” gick bort nyligen. Vad heter artisten och skådespelaren?

Svar: Kris Kristofferson (88 år blev den legendariske countryartisten.)

53. Vilket årtionde utfördes den sista kända lobotomin i Sverige?

Svar: 1960-talet

(1969 var det, skrämmande nog. I Danmark höll de på ytterligare 14 år ...)

UTSLAGSFRÅGOR:

1. Hur många grader är den lägsta kända kroppstemperatur som en människa har överlevt utan neurologiska skador?

Svar: 12 grader (11,8)

2. Hur många låtar hade Lasse Holm registrerade på Stim, den svenska upphovsrättsorganisationen, för ett år sedan?

Svar: 815 låtar

3. Hur många meter upp i luften sitter man i slänggungan Eclipse på Gröna Lund?

Svar: 121

4. Hur många dramer skrev William Shakespeare?

Svar: 38 stycken